

KINH ĐẠI BÁT-NHÃ BA-LA-MẬT-ĐA

QUYỂN 526

Phẩm 26: PHƯƠNG TIỆN THIỆN XẢO (4)

Bấy giờ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, Ngài thường nói Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, vậy Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này nương vào nghĩa nào mà được gọi là Bát-nhã ba-la-mật-đa?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, do Bát-nhã ba-la-mật-đa này đạt đến bờ giác, là cứu cánh của tất cả các pháp, nương vào nghĩa này nên gọi là Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Lại nữa này Thiện Hiện, do Thanh văn, Độc giác, Bồ-tát, Như Lai đều nương vào Bát-nhã ba-la-mật-đa này để đạt đến bờ giác, nương nghĩa này nên gọi là Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Lại nữa này Thiện Hiện, do Bát-nhã ba-la-mật-đa này nương theo nghĩa lý thù thắng, phân tích các pháp cho đến không có một phần nhỏ nào có thể nắm bắt được, nương vào nghĩa này, nên gọi là Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Lại nữa này Thiện Hiện, do Bát-nhã ba-la-mật-đa này bao trùm chân như, pháp giới, pháp tánh, nói rộng cho đến cảnh giới chẳng thể nghĩ bàn, nương nghĩa này nên gọi là Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Lại nữa này Thiện Hiện, do Bát-nhã ba-la-mật-đa này không có pháp nhỏ nào mà nó tương ứng hoặc chẳng tương ứng, có sắc hoặc không sắc, có thấy hoặc không thấy, có đối hoặc không đối, nương nghĩa này nên gọi là Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Vì sao? Vì Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này chẳng phải tương ứng, chẳng phải chẳng tương ứng, vô sắc, vô kiến, vô đối, một tướng gọi là không tướng.

Lại nữa này Thiện Hiện, do Bát-nhã ba-la-mật-đa này có khả

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

năng sinh tất cả pháp lành thù thắng, sinh tất cả trí tuệ biện tài, làm phát sinh các cái vui thế gian và xuất thế gian, chiếu soi tất cả nghĩa lý sâu xa, nương nghĩa này nên gọi là Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Lại nữa này Thiện Hiện, do Bát-nhã ba-la-mật-đa này nghĩa lý chắc thật không động, không hoại, nương nghĩa này nên gọi là Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện nên biết, nếu Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này thì tất cả ác ma và quyến thuộc của ma, hàng Thanh văn, Độc giác, Phạm chí ngoại đạo, bạn ác, oán thù đều không thể phá hoại được. Vì sao? Vì trong kinh Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này nói, tất cả pháp tự tướng là không, nên các ác ma không thể làm gì được.

Thiện Hiện nên biết, các Đại Bồ-tát nên theo nghĩa chân thật này mà hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, tức là tự tướng của tất cả pháp đều không, thì tất cả ác duyên không thể làm cho lay động, hư hoại.

Lại nữa này Thiện Hiện, muốn hành nghĩa lý sâu xa của Bát-nhã ba-la-mật-đa này thì các Đại Bồ-tát nên dùng vô sở đắc làm phương tiện để thực hành các nghĩa vô thường, khổ, không, vô ngã, cũng hành các nghĩa Khổ trí, Tập trí, Diệt trí, Đạo trí, Pháp trí, Loại trí, Thế tục trí, Tha tâm trí, Tận trí, Vô sinh trí, như thuyết trí.

Như vậy này Thiện Hiện, vì hành nghĩa lý Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa nên các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này, nghĩa và chẳng phải nghĩa đều chẳng thể nắm bắt được, Đại Bồ-tát hành nghĩa lý sâu xa của Bát-nhã ba-la-mật-đa nên hành Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế nào?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, hành nghĩa lý sâu xa của Bát-nhã ba-la-mật-đa các Đại Bồ-tát phải suy nghĩ: “Ta chẳng nên hành tham dục phi nghĩa, chẳng nên hành sân nhuế phi nghĩa, chẳng nên hành ngu si phi nghĩa, chẳng nên hành kiêu mạn phi nghĩa, chẳng nên hành tà kiến phi nghĩa, cho đến chẳng nên hành tất cả kiến thú phi nghĩa. Cũng chẳng nên hành tham dục, sân nhuế, ngu si, kiêu mạn, tà kiến,

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

kiến thứ và các pháp phi nghĩa khác.” Vì sao? Vì chân như, thật tế của tham, sân, si... không cùng các pháp là nghĩa hay chẳng phải nghĩa. Lại nữa này Thiện Hiện, hành nghĩa lý sâu xa của Bát-nhã ba-la-mật-đa, các Đại Bồ-tát suy nghĩ: “Ta chẳng nên hành nghĩa, chẳng phải nghĩa của sắc; chẳng nên hành nghĩa hoặc chẳng phải nghĩa của thọ, tưởng, hành, thức. Nói rộng cho đến chẳng nên hành nghĩa, chẳng phải nghĩa của quả vị Giác ngộ cao tột của chư Phật; chẳng nên hành nghĩa, chẳng phải nghĩa của trí Nhất thiết.” Vì sao? Vì khi ta đạt quả vị Giác ngộ cao tột, tìm nghĩa và chẳng phải nghĩa của tất cả pháp đều chẳng thể nắm bắt được.

Thiện Hiện nên biết, chư Phật ra đời hoặc không ra đời thì các pháp, pháp giới, pháp trụ, pháp định, pháp nhĩ vẫn thường trụ, không có pháp đối với pháp nào là nghĩa hay chẳng phải nghĩa.

Như vậy này Thiện Hiện, các Đại Bồ-tát nên lìa sự chấp trước nghĩa, chẳng phải nghĩa để hành nghĩa lý Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, vì sao Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này không cùng với các pháp là nghĩa hay chẳng phải nghĩa?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này đối với các pháp hữu vi, vô vi đều không có đối tượng tạo tác, chẳng ân, chẳng oán, không ích, không tổn. Vì lý do này nên không cùng các pháp là nghĩa hay chẳng phải nghĩa.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, có phải chư Phật, hàng đệ tử và tất cả Hiền thánh đều lấy vô vi làm nơi chân thật để hướng đến chăng?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, đúng vậy, đúng vậy, đúng như lời ông nói! Tất cả Hiền thánh đều lấy vô vi làm mục đích hướng đến, nhưng pháp vô vi không làm lợi ích hay tổn hại các pháp khác. Ví như hư không, chân như, thật tế không làm lợi ích hay tổn hại các pháp Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa của các Đại Bồ-tát cũng lại như thế, không làm lợi ích, hay tổn hại các pháp, cho nên Bát-nhã ba-la-mật-đa chẳng cùng các pháp là nghĩa hoặc chẳng phải nghĩa.

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, có phải các Đại Bồ-tát cần phải học Bát-nhã ba-la-mật-đa vô vi mới có thể chứng đắc trí Nhất thiết trí chăng?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, đúng vậy, đúng vậy, đúng như lời ông nói! Các Đại Bồ-tát cần học phải Bát-nhã ba-la-mật-đa vô vi sâu xa mới có thể chứng đắc trí Nhất thiết trí, dùng pháp không hai làm phương tiện.

Thiện Hiện thưa:

–Bạch Thế Tôn, có phải dùng pháp không hai để đắc pháp không hai chăng?

Phật dạy:

–Không phải.

Thiện Hiện thưa:

–Vậy thì dùng pháp hai để đắc pháp không hai chăng?

Phật dạy:

–Không phải.

Thiện Hiện thưa:

–Nếu không có hai pháp, không dùng pháp hai và đắc pháp không hai để đắc, thì các Đại Bồ-tát làm sao đạt được trí Nhất thiết trí?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, pháp hai không hai đều chẳng thể nắm bắt được. Vì vậy, đối tượng để chứng đắc trí Nhất thiết trí chẳng dùng pháp hai, pháp không hai để đắc, nhưng pháp không đối tượng chứng đắc có khả năng đạt pháp không đối tượng chứng đắc. Vì sao? Vì Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa và trí Nhất thiết trí đều chẳng thể nắm bắt được, nên không đắc mà đắc mới gọi là thật đắc.

Khi ấy Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, Bát-nhã ba-la-mật-đa này vô cùng sâu xa, các Đại Bồ-tát có thể làm việc khó làm: vô sở đắc hữu tình, cũng vô sở đắc sự hoạt động của hữu tình nhưng vì hữu tình mà cầu đạt đến quả vị Giác ngộ cao tột. Ví như có người trồng cây giữa hư không là việc rất khó. Các Đại Bồ-tát cũng lại như vậy, vô sở đắc hữu tình và vô sở đắc sự hoạt động của chúng, chỉ vì hữu tình mà cầu đạt đến quả vị

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Giác ngộ cao tột là việc rất khó.

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, đúng vậy, đúng vậy, đúng như lời ông nói! Bát-nhã ba-la-mật-đa này vô cùng sâu xa, các Đại Bồ-tát có thể làm việc khó làm, vô sở đắc hữu tình và vô sở đắc sự hoạt động của hữu tình, nhưng vì hữu tình mà cầu đạt quả vị Giác ngộ cao tột.

Thiện Hiện nên biết, các Đại Bồ-tát mặc dù không thấy thật có hữu tình và sự hoạt động của chúng, nhưng các hữu tình ngu si điên đảo chấp là thật có nên trầm luân sinh tử, chịu khổ vô cùng. Vì cứu độ chúng nên Bồ-tát cầu đến quả vị Giác ngộ cao tột. Được Bồ-đề rồi, dùng phương tiện thiện xảo để độ thoát chúng. Ví như có người trồng cây chỗ đất tốt, mặc dù người ấy không biết gốc, thân, nhánh, lá, hoa, quả của cây này ai sẽ hưởng nhưng khi trồng rồi, tùy thời tiết, người ấy siêng năng tưới bón, chăm sóc, giữ gìn. Về sau cây này dần dần lớn lên, gốc, thân, nhánh, lá, hoa, quả sum suê, được nhiều người dùng đến, chữa lành bệnh, được an vui. Các Đại Bồ-tát cũng lại như vậy, mặc dù chẳng thấy có Phật quả, có hữu tình, nhưng vì hữu tình nên cầu đến quả vị Giác ngộ cao tột, tuân tự tu hành sáu pháp đạt đến bờ giác và vô lượng pháp phần Bồ-đề khác khi đã viên mãn rồi, mới chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tột, khiến hữu tình thọ dụng nhánh, lá, hoa, quả ở cây Phật, đều được lợi ích.

Thiện Hiện nên biết, sự ích lợi của nhánh lá có nghĩa là các hữu tình nương cây Phật này để được thoát khổ của cảnh giới ác.

Sự lợi ích của hoa, nghĩa là các hữu tình nương cây Phật này, được sinh vào dòng dõi lớn Sát-đế-lợi, cho đến sinh vào dòng dõi lớn Cư sĩ, hoặc sinh vào cõi trời Tứ Thiên vương, cho đến sinh vào cõi trời Phi tưởng phi phi tưởng xứ.

Sự lợi ích của quả, nghĩa là các hữu tình nương cây Phật này, chứng đắc quả Dự lưu cho đến quả Độc giác Bồ-đề, hoặc quả vị Giác ngộ cao tột.

Các hữu tình này đắc Bồ-đề rồi, lại dùng nhánh, lá, hoa, quả, của cây Phật làm lợi ích cho loài hữu tình khác, khiến họ cũng được thoát khổ của cảnh ác, được vui nơi cõi trời, người, tuân tự an lập nhập vào cảnh giới Niết-bàn của Ba thừa.

Thiện Hiện nên biết, mặc dù các Đại Bồ-tát làm việc lợi ích

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

lớn như thế, nhưng không thấy thật có hữu tình đặc Niết-bàn, chỉ thấy vọng tưởng tịch diệt.

Như vậy này Thiện Hiện, các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, vô sở đắc hữu tình và sự hoạt động của chúng, nhưng để trừ vọng tưởng điên đảo của họ, mà cầu đến quả vị Giác ngộ cao tốt. Do nhân duyên này nên nói là việc vô cùng khó khăn.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, các Đại Bồ-tát phải biết như Phật. Vì sao? Vì chúng sinh nường vào các Đại Bồ-tát này mới có thể đoạn trừ các nỗi khổ trong địa ngục, ngạ quỷ, bàng sinh, cũng có thể đoạn trừ nỗi khổ không an ổn, bần cùng và hèn kém trong ba cõi.

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, đúng vậy, đúng vậy, đúng như lời ông nói! Các Đại Bồ-tát phải biết như Phật. Nếu thế gian này không có chúng Bồ-tát phát tâm đạt đến quả vị Giác ngộ cao tốt thì không có ba đời mười phương chư Phật, cũng không có Độc giác và các Thanh văn, không thể đoạn trừ các nỗi khổ trong địa ngục, ngạ quỷ, bàng sinh, cũng không thể đoạn trừ nỗi khổ không an ổn, bần cùng và hèn kém trong ba cõi.

Vì vậy này Thiện Hiện, như ông đã nói các Đại Bồ-tát phải biết như Phật.

Lại nữa này Thiện Hiện, ông nên biết các Đại Bồ-tát tức là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác. Vì sao? Vì nếu do chân như này mà giả lập Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, thì cũng do chân như này mà giả lập Độc giác. Nếu do chân như này mà giả lập Độc giác thì cũng do chân như này mà giả lập Thanh văn. Nếu do chân như này mà giả lập Thanh văn thì cũng do chân như này mà giả lập tất cả Hiền thánh. Nếu do chân như này mà giả lập tất cả Hiền thánh thì cũng do chân như này mà giả lập sắc uẩn. Nếu do chân như này mà giả lập uẩn sắc thì cũng do chân như này mà giả lập các uẩn thọ, tưởng, hành, thức. Nếu do chân như này mà giả lập các uẩn thọ, tưởng, hành, thức uẩn thì cũng do chân như này mà giả lập nhãn xứ. Nếu do chân như này mà giả lập nhãn xứ, thì cũng do chân như này mà giả lập các nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xứ. Cứ khai triển như vậy, cho đến tất cả nếu do chân như này mà giả lập quả vị Giác ngộ cao tốt của chư

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Phật thì cũng do chân như này mà giả lập trí Nhất thiết trí. Nếu do chân như này mà giả lập trí Nhất thiết trí thì cũng do chân như này mà giả lập cảnh giới hữu vi. Nếu do chân như này mà giả lập cảnh giới hữu vi thì cũng do chân như này mà giả lập cảnh giới vô vi. Nếu do chân như này mà giả lập cảnh giới vô vi thì cũng do chân như này mà giả lập tất cả pháp. Nếu do chân như này mà giả lập tất cả pháp thì cũng do chân như này mà giả lập tất cả hữu tình. Nếu do chân như này mà giả lập tất cả hữu tình, thì cũng do chân như này mà giả lập tất cả Đại Bồ-tát.

Như vậy này Thiện Hiện, nếu là chân như của Như Lai, chân như của Độc giác, chân như của Thanh văn, chân như của tất cả Hiền thánh, chân như của tất cả các sắc, chân như của các pháp, chân như của hữu tình, chân như của tất cả Đại Bồ-tát thì chân như ấy như thật, đều không sai khác, do không khác nên gọi là chân như.

Đối với chân như này, các Đại Bồ-tát tu học viên mãn, chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tột, nên gọi là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác.

Vì vậy này Thiện Hiện, ông phải biết chúng Đại Bồ-tát tức là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác, vì tất cả pháp, tất cả hữu tình đều lấy chân như làm định lượng vậy.

Vì vậy này Thiện Hiện, các Đại Bồ-tát cần nên học chân như Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này. Nếu học chân như Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, thì có thể học chân như tất cả pháp. Nếu có thể học chân như tất cả pháp thì có thể viên mãn chân như của tất cả pháp. Nếu có thể viên mãn chân như của tất cả pháp thì đối chân như của tất cả pháp được tự tại. Nếu đối chân như của tất cả pháp được tự tại, thì có thể khéo biết căn tánh hơn kém của tất cả hữu tình. Nếu có thể khéo biết căn tánh hơn kém của tất cả hữu tình, thì có thể xét biết rõ một cách đúng đắn sự sai khác của hữu tình. Nếu có thể xét biết rõ đúng đắn sự sai khác của hữu tình thì biết rõ sự tạo nghiệp và thọ quả báo của hữu tình. Nếu biết tất cả sự tạo nghiệp và thọ quả báo của hữu tình thì nguyện và trí viên mãn. Nếu nguyện và trí viên mãn thì có thể tịnh tu diệu trí trong ba đời. Nếu có thể tịnh tu diệu trí trong ba đời thì có thể viên mãn trí Nhất thiết trí. Nếu có thể viên mãn trí Nhất thiết trí thì có thể hành hạnh Bồ-tát không điên đảo.

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Nếu có thể hành hạnh Bồ-tát không điên đảo, thì có thể đem lại sự thành tựu cho hữu tình. Nếu có thể đem lại sự thành tựu cho hữu tình thì có thể làm nghiêm tịnh cõi Phật. Nếu có thể làm nghiêm tịnh cõi Phật, thì có thể chứng đắc được sự mong cầu là quả vị Giác ngộ cao tột. Nếu có thể chứng đắc được sự mong cầu là quả vị Giác ngộ cao tột thì có thể chuyển bánh xe diệu pháp như thật. Nếu có thể chuyển bánh xe diệu pháp như thật thì có thể tùy thuận an lập chúng sinh vào đạo Ba thừa. Nếu có thể tùy thuận an lập chúng sinh vào đạo Ba thừa thì mới có thể dẫn dắt chúng sinh vào cõi Vô dư y Bát-niết-bàn.

Như vậy này Thiện Hiện, vì thấy tất cả công đức tự lợi, lợi tha như thế, nên các Đại Bồ-tát mới phát tâm cầu quả vị Giác ngộ cao tột, nỗ lực dũng mãnh hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa một cách kiên cố không thoái chuyển.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, nếu Đại Bồ-tát nào mà muốn làm lợi ích cho các hữu tình, có thể phát tâm cầu quả vị Giác ngộ cao tột, tu hành đúng như pháp Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này, thì Trời, Người, A-tổ-lạc... trong thế gian đều cung kính cúng dường.

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, đúng vậy, đúng vậy, đúng như lời ông nói! Nếu các Đại Bồ-tát vì muốn làm lợi ích cho các hữu tình có thể phát tâm cầu quả vị Giác ngộ cao tột như thuyết tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này, thì Trời, Người, A-tổ-lạc... trong thế gian đều cung kính cúng dường.

Bấy giờ, Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, nếu các Đại Bồ-tát khắp vì tất cả hữu tình làm những việc lợi ích, có thể phát tâm cầu quả vị Giác ngộ cao tột thì được bao nhiêu phước?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, các Đại Bồ-tát này được phước vô lượng, không thể tính đếm hay thí dụ được.

Thiện Hiện nên biết, giả sử tất cả hữu tình ở thế giới của chư Phật đầy khắp trong thế giới ba lần ngàn, đều hướng đến vị Thanh văn, Độc giác, ý ông nghĩ sao? Phước đức các hữu tình này có nhiều chăng?

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Thiện Hiện thưa:

–Bạch Thế Tôn, rất nhiều! Phước đức mà họ đạt được vô lượng, vô biên.

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, phước đức của họ đạt được so với phước đức của một vị Bồ-tát đạt được do phát tâm cầu quả vị Giác ngộ cao tột, vì muốn làm lợi ích cho các hữu tình, theo lời ông hỏi, thì không bằng một phần trăm, một phần ngàn, cho đến cũng không bằng một phần trăm ngàn, ức, triệu. Vì sao? Vì hàng Thanh văn, Duyên giác đều nương vào các Đại Bồ-tát mà có, chẳng phải Đại Bồ-tát nương Thanh văn, Duyên giác mà có.

Lại nữa này Thiện Hiện, hãy tạm gác lại lượng phước đức đạt được của tất cả hữu tình trong thế giới ba lần ngàn do hướng đến bậc Thanh văn, Duyên giác, giả như tất cả hữu tình đầy trong thế giới ba lần ngàn đều trụ bậc Tịnh quán, ý ông nghĩ sao? Các hữu tình này phước đức có nhiều chăng?

Thiện Hiện thưa:

–Bạch Thế Tôn, rất nhiều! Phước đức mà họ đạt được vô lượng, vô biên.

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, phước đức của họ đạt được so với phước đức của một vị Bồ-tát đạt được do phát tâm cầu quả vị Giác ngộ cao tột, vì muốn làm lợi ích cho các hữu tình, theo lời ông hỏi, thì không bằng một phần trăm, một phần ngàn, cho đến cũng không bằng một phần trăm ngàn, ức, triệu. Vì sao? Vì hàng Thanh văn, Độc giác đều nương vào các Đại Bồ-tát mà có, chẳng phải Đại Bồ-tát nương Thanh văn, Độc giác mà có.

Lại nữa này Thiện Hiện, hãy tạm gác lại lượng phước đức của tất cả hữu tình trong thế giới ba lần ngàn đều trụ bậc Tịnh quán, giả như tất cả hữu tình đầy trong thế giới ba lần ngàn, đều trụ bậc Chứng tánh hoặc bậc Đệ bát, bậc Cụ kiến, bậc Bạc, bậc Ly dục, bậc Dĩ biện, bậc Độc giác, theo ý ông nghĩ sao? Các hữu tình này phước đức có nhiều chăng?

Thiện Hiện thưa:

–Bạch Thế Tôn, rất nhiều! Phước đức mà họ đạt được vô

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

lượng, vô biên.

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, phước đức của họ đạt được so với phước đức của một vị Bồ-tát đạt được do phát tâm cầu quả vị Giác ngộ cao tột vì muốn làm lợi ích cho các hữu tình, theo lời ông hỏi, thì không bằng một phần trăm, một phần ngàn, cho đến cũng không bằng một phần trăm ngàn, ức, triệu. Vì sao? Vì hàng Thanh văn, Độc giác đều nương vào các Đại Bồ-tát mà có. Chẳng phải Đại Bồ-tát nương Thanh văn, Độc giác mà có.

Lại nữa này Thiện Hiện, giả sử tất cả hữu tình đầy khắp trong thế giới ba lần ngàn cõi Phật, đều phát tâm cầu quả vị Giác ngộ cao tột vì muốn làm lợi ích cho các hữu tình, phước đức của chúng Đại Bồ-tát này đạt được so với phước đức của một vị Đại Bồ-tát nhập Chánh tánh ly sinh của Bồ-tát, thì không bằng một phần trăm, một phần ngàn, cho đến cũng không bằng một phần trăm ngàn, ức, triệu.

Lại nữa này Thiện Hiện, giả sử tất cả hữu tình đầy khắp trong thế giới ba lần ngàn cõi Phật đều nhập Chánh tánh ly sinh của Bồ-tát thì phước đức của chúng Đại Bồ-tát này đạt được so với phước đức của một Đại Bồ-tát do hướng đến Bồ-đề thì không bằng một phần trăm, một phần ngàn, cho đến cũng không bằng một phần trăm ngàn, ức, triệu.

Lại nữa này Thiện Hiện, giả sử tất cả hữu tình đầy khắp trong thế giới ba lần ngàn cõi Phật đều hướng đến Bồ-đề, phước đức của chúng Đại Bồ-tát này đạt được so với phước đức của một Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác thì không bằng một phần trăm, một phần ngàn, cho đến cũng không bằng một phần trăm ngàn, ức, triệu.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, các Đại Bồ-tát mới phát tâm cầu quả vị Giác ngộ cao tột phải tư duy pháp gì?

Phật bảo:

–Này Thiện Hiện, Đại Bồ-tát này thường chánh tư duy về trí Nhất thiết tướng.

Cụ thọ Thiện Hiện lại thưa:

–Bạch Thế Tôn, trí Nhất thiết tướng lấy gì làm tánh? Duyên vào đâu? Tăng thượng gì? Hành tướng gì? Có tướng gì?

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, trí Nhất thiết tướng lấy không tánh làm tánh, không tướng, không nhân, không chỗ cảnh giác, không sinh, không hiện.

Lại nữa, ông còn hỏi, trí Nhất thiết tướng duyên vào đâu, tăng thượng gì, hành tướng gì, có tướng gì? Thiện Hiện nên biết, trí Nhất thiết tướng lấy không tánh làm chỗ duyên, lấy chánh niệm làm tăng thượng, lấy vắng lặng làm hành tướng, lấy không tướng làm tướng.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, có phải chỉ riêng trí Nhất thiết tướng lấy không tánh làm tánh, hay là sắc, thọ, tưởng, hành, thức cũng lấy không tánh làm tánh?

Nói rộng cho đến có phải quả vị Giác ngộ cao tột của chư Phật cũng lấy không tánh làm tánh, hay là cảnh giới hữu vi và cảnh giới vô vi cũng lấy không tánh làm tánh?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, chẳng những trí Nhất thiết tướng lấy không tánh làm tánh, mà sắc, thọ, tưởng, hành, thức cũng lấy không tánh làm tánh, cho đến cảnh giới hữu vi và cảnh giới vô vi cũng lấy không tánh làm tánh.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, vì lý do gì mà trí Nhất thiết tướng lấy không tánh làm tánh? Sắc, thọ, tưởng, hành, thức cũng lấy không tánh làm tánh, cho đến cảnh giới hữu vi và cảnh giới vô vi cũng lấy không tánh làm tánh?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, vì tự tánh của trí Nhất thiết tướng là không, nếu tự tánh của pháp là không, thì pháp ấy lấy không tánh làm tánh; tự tánh của sắc, thọ, tưởng, hành, thức cho đến cảnh giới hữu vi và cảnh giới vô vi cũng là không. Nếu tự tánh của pháp là không thì pháp này lấy không tánh làm tánh.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, vì lý do gì tự tánh của trí Nhất thiết tướng là không, tự tánh của sắc, thọ, tưởng, hành, thức, cho đến cảnh giới hữu vi, cảnh giới vô vi cũng không có tự tánh?

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, trí Nhất thiết tướng không có tự tánh hòa hợp. Nếu pháp không có tự tánh hòa hợp, thì pháp ấy lấy không tánh làm tánh. Sắc, thọ, tưởng, hành, thức, cho đến cảnh giới hữu vi, cảnh giới vô vi cũng không có tự tánh hòa hợp. Nếu pháp không có tự tánh hòa hợp thì pháp ấy lấy không tánh làm tánh. Vì lý do này, nên các Đại Bồ-tát phải biết tất cả pháp đều lấy không tánh làm tự tánh.

Lại nữa này Thiện Hiện, tất cả pháp đều lấy Không, Vô tướng, Vô nguyện làm tự tánh. Vì lý do này, nên các Đại Bồ-tát phải biết tất cả pháp đều lấy không tánh làm tự tánh.

Lại nữa này Thiện Hiện, tất cả pháp đều lấy chân như làm tự tánh. Nói rộng hơn, cho đến lấy cảnh giới chẳng thể nghĩ bàn làm tự tánh. Vì lý do này nên các Đại Bồ-tát biết tất cả pháp đều lấy không tánh làm tánh.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, nếu tất cả pháp ấy đều không tánh thì các Đại Bồ-tát mới phát tâm cầu quả vị Giác ngộ cao tột, thành tựu những phương tiện thiện xảo nào để có thể hành Bồ thí cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa đem lại sự thành tựu cho hữu tình, cho đến làm nghiêm tịnh cõi Phật? Nói rộng cho đến thành tựu những phương tiện thiện xảo nào để có thể hành trí Nhất thiết trí, đem lại sự thành tựu cho hữu tình, làm nghiêm tịnh cõi Phật?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, Đại Bồ-tát ấy được thành tựu phương tiện thiện xảo vi diệu, mặc dù biết tất cả pháp đều lấy không tánh làm tánh, như vẫn tinh tấn đem lại sự thành tựu cho hữu tình, làm nghiêm tịnh cõi Phật. Tuy tinh tấn đem lại sự thành tựu cho hữu tình, làm nghiêm tịnh cõi Phật, nhưng vẫn thông suốt tất cả hữu tình, các cõi Phật và đều lấy không tánh làm tự tánh.

Thiện Hiện nên biết, Đại Bồ-tát ấy tuy hành Bồ thí cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa, học đạo Bồ-đề nhưng vẫn biết Bồ thí cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa, đạo Bồ-đề này đều lấy không tánh làm tự tánh. Nói rộng, cho đến tuy hành trí Nhất thiết trí, học đạo Bồ-đề, nhưng vẫn biết trí Nhất thiết trí và đạo Bồ-đề đều lấy không tánh làm tự tánh.

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Thiện Hiện nên biết, Đại Bồ-tát ấy tu sáu độ đạt đến bờ giác, học đạo Bồ-đề như thế, nói rộng, cho đến tu hành trí Nhất thiết trí, học đạo Bồ-đề như thế, nhưng nếu chưa thành tựu mười lực của Như Lai, bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại Từ, đại Bi, đại Hỷ, đại Xả, mười tám pháp Phật bất cộng, pháp không quên mất, tánh luôn luôn xả, trí Nhất thiết, trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng và vô lượng, vô biên các pháp Phật khác thì đều gọi là học đạo Bồ-đề chưa viên mãn.

Nếu Đại Bồ-tát học đạo này đã được viên mãn thì đối với tất cả Ba-la-mật-đa cũng viên mãn. Vì Ba-la-mật-đa đã viên mãn nên trong một sát-na tương ứng Bát-nhã, liền có thể chứng đắc trí Nhất thiết tướng.

Bấy giờ, tất cả tập khí phiền não nhỏ nhặt vĩnh viễn không còn phát sinh, nên gọi là đoạn sạch không còn gì, được mệnh danh là Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác. Lại dùng Phật nhãn thanh tịnh vô ngại quán các pháp trong mười phương ba đời còn chẳng đắc “không” huống gì đắc “có”.

Như vậy này Thiện Hiện, các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa, nên quán tất cả pháp đều lấy không tánh làm tự tánh.

Này Thiện Hiện, đây gọi là các Đại Bồ-tát thành tựu phương tiện thiện xảo nhiệm mầu, nghĩa là Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa quán tất cả pháp còn chẳng đắc “không”, huống gì đắc “có”.

Thiện Hiện nên biết, Đại Bồ-tát ấy hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, khi tu Bố thí, đối với việc bố thí, người cho, người nhận, vật được cho và tâm Bồ-đề còn chẳng thấy không, huống gì thấy có; khi tu Tịnh giới, đối với tịnh giới này, chỗ giữ tịnh giới, người trì tịnh giới, tâm giữ tịnh giới, còn chẳng thấy không, huống gì thấy có; khi tu An nhẫn, đối với pháp an nhẫn này, chỗ tu an nhẫn, người tu an nhẫn, tâm tu an nhẫn còn chẳng thấy không, huống gì thấy có; khi tu Tinh tấn, đối với sự tinh tấn này, chỗ tu tinh tấn, người hành tinh tấn, tâm tu tinh tấn còn chẳng thấy không, huống gì thấy có; khi tu Tĩnh lự, đối với tĩnh lự này, chỗ tu tĩnh lự, người hành tĩnh lự, tâm tu tĩnh lự còn chẳng thấy không, huống gì thấy có; khi tu Bát-nhã, đối với Bát-nhã này, chỗ tu Bát-nhã, người hành Bát-nhã, tâm tu Bát-nhã còn chẳng thấy không, huống gì thấy có. Nói rộng cho đến khi chứng

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

trí Nhất thiết trí, đối với trí Nhất thiết trí này, hoặc người đắc, hoặc nhân duyên đắc và nơi chốn thời gian đắc còn chẳng thấy không, hướng gì thấy có. Vì sao? Vì Đại Bồ-tát ấy thường nghĩ: “Các pháp đều lấy không tánh làm tự tánh. Không tánh như thế, bản tánh nó vốn như vậy, chẳng phải Phật, hàng Thanh văn, Độc giác làm ra; cũng không có ai làm ra, vì tất cả pháp đều không tác giả, đều lia tác giả vậy.”

Bấy giờ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, chẳng lẽ các pháp lia tánh các pháp?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, đúng vậy, đúng vậy!

Thiện Hiện thưa:

–Bạch Thế Tôn, nếu tất cả pháp đều lia tánh pháp thì làm sao pháp lia đó biết được pháp lia có hoặc chẳng?

Vì sao? Vì pháp không không thể biết được pháp không, pháp có không thể biết pháp có, pháp không không thể biết pháp có, pháp có không thể biết pháp không. Như vậy, tất cả pháp đều lấy vô vi làm tánh, thì làm thế nào Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa chỉ rõ các pháp có hoặc không?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, các Đại Bồ-tát tùy theo thế tục chỉ rõ các pháp có hoặc không, chứ không vin theo thắng nghĩa.

Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, thế tục và thắng nghĩa có khác nhau chẳng?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, ngoài thế tục không có thắng nghĩa. Vì sao? Vì chân như của thế tục tức là thắng nghĩa. Do vì các loài hữu tình điên đảo vọng chấp, đối với chân như này không biết, không thấy. Các Đại Bồ-tát vì lợi ích chúng sinh, tùy theo tướng của thế tục chỉ rõ các pháp hoặc có, hoặc không, không theo thắng nghĩa.

Lại nữa này Thiện Hiện, đối với năm uẩn, các hữu tình vọng tưởng thật có, không biết chẳng phải thật có, còn các Đại Bồ-tát vì lợi ích chúng sinh nên chỉ rõ các uẩn hoặc có, hoặc không để chúng sinh nhân đây thấu suốt các uẩn, các pháp chẳng phải có, chẳng phải

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

không và chẳng muốn họ chấp thật có vô tướng.

Như vậy này Thiện Hiện, các Đại Bồ-tát nên siêng năng tinh tấn lìa các chấp có không, hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa và vì các chúng sinh làm những việc lợi ích to lớn.

Bấy giờ, Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, Như Lai thường nói các hạnh Bồ-tát, các hạnh đó là gì?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, hạnh Bồ-tát là Vô thượng Bồ-đề, nên gọi là hành, hoặc làm những việc lợi ích cho chúng sinh nên gọi là hạnh Bồ-tát.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, các Đại Bồ-tát hành hạnh Bồ-tát?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, các Đại Bồ-tát nên đối với không của sắc, hành hạnh Bồ-tát, đối với không của thọ, tưởng, hành, thức, hành hạnh Bồ-tát. Nói rộng cho đến đối với không của trí Nhất thiết hành hạnh Bồ-tát, đối với không của trí Đạo tướng, trí Nhất thiết tướng hành hạnh Bồ-tát, đối với không của sự nghiêm tịnh cõi Phật hành hạnh Bồ-tát, đối với không của việc đem lại sự thành tựu cho hữu tình hành hạnh Bồ-tát, đối với không của Đà-la-ni làm phát sinh biện tài mà hành hạnh Bồ-tát, đối với không của Đà-la-ni làm phát sinh văn tự mà hành hạnh Bồ-tát, đối với không của Đà-la-ni ngộ nhập văn tự mà hành hạnh Bồ-tát, đối với không của Đà-la-ni ngộ nhập không văn tự mà hành hạnh Bồ-tát; đối với không của cảnh giới hữu vi hành hạnh Bồ-tát, đối với không của cảnh giới vô vi hành hạnh Bồ-tát.

Thiện Hiện nên biết, các Đại Bồ-tát khi tu hành hạnh Bồ-tát như vậy, như quả vị Giác ngộ cao tột của Phật, đối với các pháp không khởi hai tướng.

Thiện Hiện nên biết, các Đại Bồ-tát tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa như thế gọi là quả vị Giác ngộ cao tột và vì hữu tình mà hành hạnh Bồ-tát.

Bấy giờ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, Như Lai ở đâu cũng thường nói Phật-đà, vậy

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

tên Phật-đà này y vào nghĩa nào để nói?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, ai đã giác ngộ nghĩa chân thật thì gọi là Phật-đà, giác ngộ được pháp chân thật thì gọi là Phật-đà. Đối với nghĩa chân thật có thể hiểu thông suốt thì gọi là Phật-đà. Đối với tất cả pháp, giác ngộ hoàn toàn thật tánh của nó, tận cùng thật tánh của nó thì gọi là Phật-đà. Như thật khai ngộ cho tất cả hữu tình xa lìa các điên đảo thì gọi là Phật-đà.

Bấy giờ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, Như Lai ở đâu cũng thường nói Bồ-đề, vậy tên Bồ-đề này y vào nghĩa nào để nói?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, Bồ-đề có nghĩa là không, là chân như, là thật tế, là pháp giới, là pháp tánh.

Lại nữa này Thiện Hiện, giả lập danh tướng, đặt bày ngôn từ để làm cho giác ngộ chân thật tối thượng tối diệu, thì gọi là Bồ-đề.

Lại nữa này Thiện Hiện, Bồ-đề là chân, là thật, chẳng hư dối, chẳng biến đổi.

Lại nữa này Thiện Hiện, Bồ-đề là không thể phá hoại, không thể phân biệt.

Lại nữa này Thiện Hiện, giác ngộ chân tịnh của chư Phật thì gọi là Bồ-đề.

Lại nữa này Thiện Hiện, do đó chư Phật đối với tất cả pháp, tất cả chủng tướng, hiện Chánh đẳng giác thì gọi là Bồ-đề.

Lại nữa này Thiện Hiện, chỉ giả đặt ra danh ngôn thế tục, không thật có, chẳng thể nắm bắt được thì gọi là Bồ-đề.

Bấy giờ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, các Đại Bồ-tát vì Bồ-đề nên tu sáu pháp Ba-la-mật-đa, nói rộng cho đến tu trí Nhất thiết trí, khi tập hợp các căn lành thì pháp nào làm lợi ích, hoặc làm tổn hại, làm tăng hoặc giảm, sinh hoặc diệt, nhiễm hoặc tịnh?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, các Đại Bồ-tát vì Bồ-đề nên tu sáu pháp Ba-la-mật-đa, nói rộng cho đến trí Nhất thiết trí, khi tập hợp các căn lành, đối với tất cả pháp không làm lợi ích hay tổn hại, không tăng,

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

không giảm, không sinh, không diệt, không nhiễm, không tịnh. Vì sao? Vì Đại Bồ-tát này vì Bồ-đề nên tu Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, đối với tất cả pháp dùng cái không duyên vào đâu làm phương tiện nên không lợi ích, tổn hại, không tăng giảm, không sinh diệt, không nhiễm tịnh mà được hiện tiền.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, nếu Đại Bồ-tát vì Bồ-đề nên hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, đối với tất cả pháp dùng cái không duyên vào đâu làm phương tiện, chẳng làm lợi ích hay tổn hại, chẳng tăng giảm, chẳng sinh diệt, chẳng nhiễm tịnh thì Đại Bồ-tát này khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, làm thế nào để gồm thâu các Ba-la-mật-đa như Bố thí, Tịnh giới, An nhẫn, Tinh tấn, Tịch lự, Bát-nhã và làm thế nào gồm thâu trí Nhất thiết tướng? Làm thế nào vượt qua bậc Thanh văn, Độc giác và bậc phàm phu thẳng đến Chánh tánh ly sinh của Bồ-tát, tu hành các địa của Đại Bồ-tát tuần tự chứng đắc trí Nhất thiết trí?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, các Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa không dựa vào hai, nên bao gồm cả Bố thí cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa, nói rộng cho đến không dựa vào hai cho nên tuần tự chứng đắc trí Nhất thiết trí.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, nếu Đại Bồ-tát khi hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, không dựa vào hai, nên bao gồm cả Bố thí cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng không dựa vào hai, nên tuần tự chứng đắc trí Nhất thiết trí thì Đại Bồ-tát làm thế nào từ lúc đầu phát tâm cho đến tâm cuối cùng, luôn luôn tăng trưởng pháp lành thù thắng?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, nếu Đại Bồ-tát dựa vào hai mà thực hành thì các pháp lành chẳng được tăng trưởng. Vì sao? Vì kẻ phàm phu ngu muội đều dựa vào hai, nên pháp lành đã phát sinh không được tăng trưởng, còn các Đại Bồ-tát chẳng dựa vào hai nên từ khi phát tâm cho đến tâm cuối cùng thường tăng trưởng pháp lành thù thắng.

Vì vậy, này Thiện Hiện, căn lành của các Đại Bồ-tát vững chắc không thể khuất phục, Trời, Người, A-tố-lạc... trong thế gian,

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

không thể phá hoại, không thể làm rơi vào quả vị Thanh văn, Độc giác, không bị các pháp ác bất thiện của thế gian dẫn dắt, sai khiến hành sáu pháp Ba-la-mật-đa, cho đến trí Nhất thiết trí, các pháp lành đã có không được tăng trưởng.

Như vậy này Thiện Hiện, các Đại Bồ-tát không nên hành không hai Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa không hai.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, các Đại Bồ-tát vì căn lành nên hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa chẳng?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, không phải vậy. Thiện Hiện nên biết, các Đại Bồ-tát không vì căn lành mà hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, cũng không phải vì căn không lành mà hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa. Vì sao? Vì pháp của các Đại Bồ-tát là như vậy. Nếu chưa gần gũi cúng dường, cung kính chư Phật Thế Tôn, nếu các căn lành chưa được viên mãn hoàn toàn, nếu chưa tận lực phục vụ bạn lành chân tịnh thì chắc chắn không thể chứng đắc trí Nhất thiết trí.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, thế nào là các Đại Bồ-tát gần gũi cúng dường chư Phật Thế Tôn, làm cho căn lành viên mãn hoàn toàn, tận lực phục vụ bạn lành chân tịnh, mau chứng đắc trí Nhất thiết trí?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, các Đại Bồ-tát khi mới phát tâm gần gũi cúng dường chư Phật Thế Tôn, theo Phật nghe Phật thuyết kệ kinh cho đến luận nghĩa, nghe rồi thọ trì, đọc tụng, ôn tập cho được thông suốt hoàn toàn. Đã thông suốt hoàn toàn rồi mới tư duy đúng lý. Đã tư duy rồi, thấy rõ ý nghĩa sâu xa. Thấy rõ ý nghĩa sâu xa rồi mới có thể thông đạt hoàn toàn. Đã thông đạt hoàn toàn rồi mới đắc Đà-la-ni, phát sinh sự hiểu biết vô ngại, cho đến khi chứng đắc quả vị Giác ngộ cao tột, sinh ở chỗ nào đối với giáo nghĩa chánh pháp đã được nghe, thọ trì chẳng quên mất, ở chỗ chư Phật, trồng nhiều căn lành. Nhờ năng lực giữ vững căn lành nên vị ấy nên không đọa vào ác thú, mà sinh chỗ an vui. Lại nhờ giữ vững căn lành nên tâm an vui thanh tịnh. Do sức giữ vững tâm an vui thanh tịnh nên thường không điên đảo, đem lại sự thành tựu cho hữu tình, làm nghiêm tịnh cõi Phật.

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Lại nhờ giữ vững căn lành nên thường chẳng xa lìa bạn lành chân tịnh. Đó là các Như Lai, Bồ-tát, Độc giác, Thanh văn cùng những người hay khen ngợi Phật, Pháp, Tăng.

Này Thiện Hiện, như vậy gọi là Đại Bồ-tát gần gũi cúng dường chư Phật Thế Tôn, làm cho căn lành viên mãn hoàn toàn, tận lực phục vụ bạn lành chân tịnh, mau chứng đắc trí Nhất thiết trí. Vì vậy, này Thiện Hiện, các Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa muốn mau chứng đắc trí Nhất thiết trí, phải siêng năng tinh tấn gần gũi cúng dường chư Phật Thế Tôn, thâm nhiếp viên mãn căn lành thù thắng, phục vụ bạn lành chân tịnh không bao giờ mệt mỏi nhàm chán.

Bấy giờ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, nếu các Đại Bồ-tát không gần gũi cúng dường chư Phật, không thành tựu căn lành thù thắng, không tận lực phục vụ bạn lành chân tịnh, thì chẳng lẽ chứng đắc trí Nhất thiết trí?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, nếu các Đại Bồ-tát không gần gũi cúng dường chư Phật, không thành tựu căn lành thù thắng, không tận lực phục vụ bạn lành chân tịnh, thì chẳng xứng đáng nhận là Đại Bồ-tát, huống gì có thể chứng đắc trí Nhất thiết trí. Vì sao? Vì có Đại Bồ-tát gần gũi cúng dường chư Phật Thế Tôn, trồng nhiều căn lành, tận lực phục vụ bạn lành chân tịnh, còn chưa thể chứng đắc trí Nhất thiết trí, huống gì là chẳng gần gũi cúng dường chư Phật, chẳng trồng căn lành, chẳng tận lực phục vụ bạn lành chân tịnh mà có thể chứng đắc trí Nhất thiết trí sao? Nếu những vị này có thể chứng đắc trí Nhất thiết trí thì nhất định không có việc ấy.

Vì vậy, này Thiện Hiện, nếu Đại Bồ-tát muốn nhận tên Đại Bồ-tát, muốn mau chứng đắc trí Nhất thiết trí thì thường nên gần gũi cúng dường chư Phật, trồng nhiều căn lành thắng diệu một cách rốt ráo, tận lực phục vụ bạn lành chân tịnh không sinh mệt mỏi chán nản.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, vì lý do gì có Đại Bồ-tát cũng gần gũi cúng dường chư Phật, trồng nhiều căn lành, tận lực phục vụ bạn lành chân tịnh, mà chẳng chứng đắc trí Nhất thiết trí?

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, bởi vì Đại Bồ-tát đó xa lìa phương tiện thiện xảo Bát-nhã ba-la-mật-đa. Mặc dù có gần gũi cúng dường chư Phật, có trồng nhiều căn lành, tận lực phục vụ bạn lành chân tịnh, nhưng vị ấy không thể chứng đắc trí Nhất thiết trí.

Cụ thọ Thiện Hiện bạch Phật:

–Bạch Thế Tôn, thế nào gọi là phương tiện thiện xảo? Các Đại Bồ-tát thành tựu các phương tiện thiện xảo phải làm việc gì để chứng đắc trí Nhất thiết trí?

Phật dạy:

–Này Thiện Hiện, nếu Đại Bồ-tát từ khi phát tâm, trong lúc tu hành Bồ thí ba-la-mật-đa, dùng tác ý tương ưng trí Nhất thiết trí hoặc cúng dường chư Phật, Bồ-tát, Độc giác, Thanh văn, hoặc bố thí cho những người khác hay loài phi nhân thì Đại Bồ-tát này được thành tựu tác ý tương ưng trí Nhất thiết trí. Như vậy, Đại Bồ-tát này hành bố thí mà không tưởng mình bố thí, không nghĩ có người nhận, cũng không nghĩ ta và cái thuộc về ta. Vì sao? Vì Đại Bồ-tát này quán tánh tướng của tất cả pháp đều không, không khởi, không thành, không chuyển, không diệt nhập vào tướng của các pháp, biết tất cả pháp không tác, không động, nhập vào các hành tướng. Đại Bồ-tát này thành tựu phương tiện thiện xảo như vậy, luôn luôn tăng trưởng căn lành thắng diệu. Nhờ tăng trưởng căn lành này nên có thể hành Bồ thí ba-la-mật-đa để đem lại sự thành tựu cho hữu tình, làm nghiêm tịnh cõi Phật. Mặc dù hành bố thí nhưng Bồ-tát vẫn không mong cầu quả báo của sự bố thí, tức là chẳng tham đắm quả báo thù thắng sinh tử. Chỉ vì cứu độ kẻ chưa được cứu độ và muốn giải thoát người chưa được giải thoát, nên các vị ấy siêng tu tập Bồ thí ba-la-mật-đa.

Lại nữa này Thiện Hiện, nếu Đại Bồ-tát từ khi phát tâm tu hành Tịnh giới ba-la-mật-đa, dùng tác ý tương ưng trí Nhất thiết trí thọ trì tịnh giới, tâm không phát sinh tham, sân, si, không bị phiền não ràng buộc, cũng không phát sinh các pháp bất thiện làm ngăn ngại Bồ-đề, đó là xan tham, ác giới, sân giận, lừa dối, tâm hạ liệt, tâm tán loạn, ác tuệ và các tâm kiêu mạn khác..., cũng không phát sinh tác ý tương ưng Thanh văn, Độc giác. Vì sao? Vì Đại Bồ-

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

tát này quán tánh tướng tất cả pháp đều không, không khởi, không thành, không chuyển, không diệt nhập vào tướng của các pháp, biết tất cả pháp không tác, không động, nhập vào các hành tướng. Đại Bồ-tát này thành tựu phương tiện thiện xảo như thế, luôn luôn tăng trưởng căn lành thắng diệu. Nhờ căn lành này thường tăng trưởng, có thể hành Tịnh giới ba-la-mật-đa, đem lại sự thành tựu cho hữu tình, làm nghiêm tịnh cõi Phật. Mặc dù hành tịnh giới nhưng các vị ấy vẫn không mong cầu quả báo của giới, tức là chẳng tham đắm quả báo thù thắng sinh tử, chỉ vì cứu độ người chưa được cứu độ và muốn giải thoát người chưa được giải thoát, nên các vị ấy siêng tu Tịnh giới ba-la-mật-đa, cho đến Bát-nhã ba-la-mật-đa. *(mỗi mỗi đều nói rộng ở trước)*

Lại nữa này Thiện Hiện, nếu Đại Bồ-tát ngay từ đầu phát tâm, dùng phương tiện thiện xảo, dùng tác ý tương ưng trí Nhất thiết trí nhập vào bốn Tịch lự và bốn Vô lượng, bốn Định vô sắc, thì Đại Bồ-tát này tuy đối với Tịch lự, Vô lượng, Vô sắc vào ra tự tại nhưng chẳng nhận lấy quả Dị thực ấy. Vì sao? Vì Đại Bồ-tát này đã thành tựu phương tiện thiện xảo tối thắng, quán tánh tướng các Tịch lự, Vô lượng, Vô sắc đều không, không sinh, không thành, không chuyển, không diệt nhập vào tướng các pháp, biết tất cả pháp không tạo tác, không hành động, nhập vào tướng các hành. Đại Bồ-tát này thành tựu phương tiện thiện xảo như thế, thì luôn luôn tăng trưởng căn lành thắng diệu. Nhờ căn lành này tăng trưởng, nên Đại Bồ-tát có thể hành Tịch lự, Vô lượng, Vô sắc. Do hành Tịch lự, Vô lượng, Vô sắc nên các vị ấy có thể tự tại đem lại sự thành tựu cho hữu tình, làm nghiêm tịnh cõi Phật.

Lại nữa này Thiện Hiện, nếu Bồ-tát ngay từ đầu phát tâm, dùng phương tiện thiện xảo, dùng tác ý tương ưng trí Nhất thiết trí, tuy tu hành về kiến đạo sở đoạn, tu về đạo sở đoạn nhưng vô sở đắc quả Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn, A-la-hán, Độc giác Bồ-đề. Vì sao? Vì Đại Bồ-tát này quán tánh tướng của tất cả pháp đều không, không khởi, không thành, không chuyển, không diệt nên nhập vào tướng của các pháp, biết tất cả pháp không tạo tác, không hành động, nhập vào các hành tướng. Đại Bồ-tát này thành tựu phương tiện thiện xảo tối thắng, luôn luôn tăng trưởng căn lành thù thắng.

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Nhờ căn lành này tăng trưởng nên Đại Bồ-tát có thể hành tất cả pháp phần Bồ-đề, vượt qua bậc Thanh văn, Độc giác, nhập vị Chánh tánh ly sinh của Bồ-tát.

Đây gọi là Vô sinh pháp nhẫn của Bồ-tát và cũng do có pháp nhẫn này nên Đại Bồ-tát có thể thường tự tại đem lại sự thành tựu cho hữu tình, làm nghiêm tịnh cõi Phật.

Lại nữa này Thiệtiện Hiện, nếu Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, phương tiện thiện xảo, dùng tác ý tương ứng trí Nhất thiết trí, tuy được tự tại vào ra thuận nghịch, tám Giải thoát, chín Định thứ đệ nhưng luôn luôn vô sở đắc quả Dự lưu, Nhất lai, Bất hoàn và A-la-hán, Độc giác Bồ-đề. Vì sao? Vì Đại Bồ-tát này quán tánh tướng của tất cả pháp đều không, không khởi, không thành, không chuyển, không diệt nhập vào tướng của các pháp, biết tất cả pháp không tạo tác, không hành động, nhập vào tướng của các hành. Đại Bồ-tát này thành tựu phương tiện thiện xảo tối thắng, luôn luôn làm tăng trưởng căn lành thù thắng. Nhờ căn lành thù thắng này thường tăng trưởng, nên Đại Bồ-tát có thể tự tại đem lại sự thành tựu cho hữu tình, làm nghiêm tịnh cõi Phật, chứng nhập vị Bồ-tát không thoái chuyển, được thọ ký nhẫn.

Lại nữa này Thiệtiện Hiện, nếu Đại Bồ-tát hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, phương tiện thiện xảo, dùng tác ý tương ứng trí Nhất thiết trí, tinh tấn tu hành mười lực của Như Lai và vô lượng, vô biên các pháp Phật khác nhưng nếu chưa đem lại sự thành tựu cho hữu tình, chưa làm nghiêm tịnh cõi Phật thì vẫn chưa chứng đắc trí Nhất thiết trí. Vì sao? Vì Đại Bồ-tát này quán tánh tướng của tất cả pháp đều không, không khởi, không thành, không chuyển, không diệt nhập vào tướng của các pháp, biết tất cả pháp không tạo tác, không hành động, nhập vào tướng các hành. Đại Bồ-tát này đầy đủ phương tiện thiện xảo tối thắng, luôn luôn tăng trưởng căn lành thù thắng. Nhờ căn lành này tăng trưởng, Đại Bồ-tát có thể tự tại đem lại sự thành tựu cho hữu tình, làm nghiêm tịnh cõi Phật, tuần tự chứng đắc trí Nhất thiết trí.

Như vậy gọi là phương tiện thiện xảo. Nếu Đại Bồ-tát thành tựu phương tiện thiện xảo như thế thì bất cứ việc gì nhất định có thể chứng đắc trí Nhất thiết trí. Phương tiện thiện xảo thù thắng như thế

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

là đều do hành Bát-nhã ba-la-mật-đa mà được thành tựu. Vì thế, này Thiện Hiện, các Đại Bồ-tát nên siêng năng tu học Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa này.

